

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้คุ้มครองสิทธิคนพิการผ่านบทบัญญัติที่ว่าด้วยความเสมอภาค ในมาตรา 30 ซึ่งเป็นการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์โดยไม่เลือกปฏิบัติ และส่งเสริมให้คนพิการสามารถใช้สิทธิ และเสรีภาพในการศึกษา การได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ โดยรัฐต้องจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานแก่ประชาชนทุกชนชั้น ไม่ว่าจะเป็นผู้ยากไร้ คนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องได้รับการศึกษาทัดเทียมบุคคลอื่น และคนพิการมีสิทธิและสามารถใช้ประโยชน์จากสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมจากรัฐ ซึ่ง “คนพิการ” ตามความหมายของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 คือ บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไปขณะที่พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 โดยมีเหตุผลในการประกาศใช้ คือ “โดยที่คนพิการเป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งของประเทศแต่เนื่องจากสภาพของความพิการเป็นอุปสรรคในการดำรงชีวิต ในการประกอบอาชีพและในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมและโดยที่สมควรสนับสนุนส่งเสริมให้คนพิการได้มีโอกาสในด้านต่าง ๆ สามารถดำรงชีวิตประกอบอาชีพและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเท่าเทียมกับคนปกติทั่วไปในการนี้สมควรให้คนพิการได้รับการคุ้มครองการสงเคราะห์การพัฒนาและการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยวิธีการทางการแพทย์ทางการศึกษาทางสังคมและการฝึกอาชีพตลอดจนแก้ไขปัญหาและจัดอุปสรรคต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่คนพิการรวมทั้งให้สังคมมีส่วนร่วมในการเกื้อกูลและฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ” (กรมประชาสัมพันธ์, 2534: 8)

สำหรับด้านการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเข้ามาช่วยในการศึกษาตามมาตรา 10 วรรค 3 การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้

บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

คนพิการ หมายถึงบุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหวการสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป (พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ตามมาตรา 4) ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัย โลก (WHO) ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับคนพิการคือ ความบกพร่อง (Impairment) คือ ความสูญเสียหรือ ความผิดปกติทางจิต ทางร่างกายหรือโครงสร้างทางสรีรวิทยา หรือการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ความ พิการ (Disability) เป็นข้อจำกัดหรือการขาดความสามารถ (อันเป็นผลมาจากความบกพร่องทาง ร่างกายหรือจิตใจ) ที่จะปฏิบัติกิจวัตรต่าง ๆ ในลักษณะท่าที หรือในระดับที่ถือว่าเป็นปกติสำหรับ คนทั่ว ๆ ไป ความเสียเปรียบ (Handicap) คือ การเสียโอกาสของบุคคลใด ๆ อันเป็นผลมาจากความ บกพร่องทางร่างกายหรือจิตหรือความพิการอันเป็นข้อจำกัดหรือขัดขวางบุคคลนั้น ๆ ทำให้ไม่ สามารถกระทำการที่เป็นปกติธรรมดา ตามอายุ เพศ ตามสภาพแวดล้อมของสังคม และวัฒนธรรมของ บุคคลผู้นั้นได้ ทำให้เขาถูกจำกัดโอกาสที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนอย่างเต็มที่และเสมอภาคกับ บุคคลอื่น ๆ (จิรรัตน์ ผ่องแผ้ว, ม.ป.ป., หน้า. 21)

จากการให้ความหมายของความพิการข้างต้น ทำให้สามารถแบ่งประเภทของผู้พิการได้เป็น 5 ประเภท โดยกระทรวงสาธารณสุข อันได้แก่คนพิการทางการมองเห็นคนพิการทางการได้ยินหรือ การสื่อความหมายคนพิการทางกายหรือการเคลื่อนไหวคนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรมคนพิการ ทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้สำหรับกระทรวงศึกษาธิการได้จำแนกคนพิการตามความต้องการจำเป็น ทางการจัดการศึกษา 9 ประเภท ได้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น บุคคลที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการ เคลื่อนไหว หรือสุขภาพ บุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูด และ ภาษา บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หรืออารมณ์บุคคลออทิสติกบุคคลพิการซ้อน ซึ่งจากความหมาย และการแบ่งประเภทของผู้พิการข้างต้น หากผู้พิการได้รับการลงทะเบียนตามพระราชบัญญัติการ พิณฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534 มาตรา 14 แล้วก็จะได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย ที่แตกต่างกัน ไปตามประเภทของความพิการทำให้ผู้พิการเข้าถึงการคุ้มครองดูแลได้อย่างเหมาะสม และได้ ทั่วถึงมากขึ้น

จากการสำรวจสถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจำแนกตามภูมิภาค และเพศ ตั้งแต่วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556 (ดังตาราง)

ตาราง สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการจำแนกตามภูมิภาค และเพศตั้งแต่วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2556

ภาค	จำนวน (ราย)		
	ชาย	หญิง	รวม
1 กรุงเทพมหานคร	30,213	23,526	53,739
2 ภูมิภาค	729,198	611,722	1,340,920
รวมทั้งสิ้น	759,411	635,248	1,394,659
ภูมิภาค (ประกอบด้วย)			
2.1 ภาคกลางและภาคตะวันออก	159,801	128,897	288,698
2.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	287,347	251,345	538,692
2.4 ภาคใต้	87,103	68,185	155,288
2.3 ภาคเหนือ	173,827	148,026	321,853
2.5 ไม่ระบุ	21,120	15,269	36,389
รวม	729,198	611,722	1,340,920

ข้อมูล ณ วันที่ สิงหาคม พ.ศ. 2556

ที่มาข้อมูล: ข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

หมายเหตุ

ข้อมูลคนพิการ: ทั้งหมด 1,629,753 ราย

ข้อมูลคนพิการ: เสียชีวิต 235,094 ราย

ข้อมูลคนพิการ: มีชีวิต 1,394,659 ราย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

สถิติข้อมูลคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ จำแนกตามภาค ประเภทความพิการทางการมองเห็น, ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย, ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย และเพศ ตั้งแต่วันที่ 1 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.2537 ถึงวันที่ 31 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556

ภาค	ประเภทความพิการ								
	ทางการมองเห็น			ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย			ทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย		
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
กรุงเทพมหานคร	1,701	1,421	3,122	4,041	4,359	8,400	13,117	9,977	23,094
ภาคกลาง	11,351	10,265	21,616	20,046	18,827	38,873	83,166	65,081	148,247
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	37,321	45,700	83,021	47,694	44,074	91,768	127,482	104,496	231,978
ภาคใต้	6,492	5,578	12,070	12,420	11,659	24,079	40,850	30,193	71,043
ภาคเหนือ	16,397	15,391	31,788	31,974	26,548	58,522	85,620	75,253	160,873
ไม่ระบุ	1,729	1,583	3,312	1,965	1,643	3,608	7,479	4,793	12,272
รวม	74,991	79,938	154,929	118,140	107,110	225,250	357,714	289,793	647,507

ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2556

ที่มา: ข้อมูลประมวลผลจากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

หมายเหตุ

ข้อมูลคนพิการ: ทางการมองเห็น 154,929 คน

ข้อมูลคนพิการ: ทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย 225,250 คน

ข้อมูลคนพิการ: ทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกาย 647,507 คน

ปัจจุบันเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสำคัญสำหรับคนพิการเป็นอย่างมาก ซึ่งจะทำให้คนพิการสามารถออกมาดำรงชีวิตนอกบ้านได้โดยลำพัง โดยที่พึ่งพาผู้อื่นน้อยลง เนื่องจากเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยเพิ่มโอกาสทางด้านการศึกษาและสังคมให้กับคนพิการ เอื้ออำนวยให้คนพิการสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นและลดข้อจำกัดด้านต่าง ๆ แต่การจะใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดประโยชน์สูงสุดนั้นต้องตอบสนองความต้องการจำเป็น ของคนพิการแต่ละบุคคลให้มากที่สุดโดยการปรับใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมและตรงตามความต้องการของแต่ละบุคคล เนื่องจากแต่ละบุคคลมีข้อจำกัดต่าง ๆ และการดำรงชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเป็นการทำให้คนพิการสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรีด้วยความภาคภูมิใจ อันจะส่งผลให้ประเทศชาติได้มีทรัพยากรที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง ทำให้เกิดความเท่าเทียม

กัน ในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Scherer M.J. (1996: 1) กล่าวว่าเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยให้คนพิการมีโอกาสเพิ่มขึ้นในสังคมและจะให้ประโยชน์มากที่สุดเมื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละคนทั้งในด้านอารมณ์และสถานะทางสังคม โดยคนพิการแต่ละคนต้องมีการปรับใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมและตรงตามความต้องการของตน นอกจากนี้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกยังเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนพิการประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตตามปรัชญาของวิถีชีวิตอิสระ (Independent Living Philosophy) คนพิการกับการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเป็นเรื่องเฉพาะบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้ความสามารถในการใช้ความชอบและประสบการณ์ของคนพิการเอง ดังนั้นเป้าหมายในการจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา คือทำอย่างไรจึงจะสามารถจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคลและเมื่อนำสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษามาใช้แล้วสามารถเพิ่มศักยภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้แต่การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้แก่คนพิการดังกล่าวมักประสบปัญหา (Scherer, 1996: 117, 122)

ดังนั้นก่อนที่จะจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ให้กับคนพิการผู้ให้บริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ต้องคำนึงถึงพื้นฐานทางสังคมและลักษณะจิตใจของคนพิการด้วย ถึงแม้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวก จะเป็นการเปิดโอกาสให้คนพิการมีทางเลือกมากขึ้นแต่คนพิการเองก็ยังต้องการการช่วยเหลือและการฝึกอบรมในการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก ด้วยเหตุที่การใช้สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของคนพิการนั้น ผู้ใช้ต้องมีความรู้ความชำนาญในการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก นั้น ๆ ด้วยเพื่อที่จะสามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวก ดังกล่าวได้อย่างถูกต้องปลอดภัยและเหมาะสมกับตนเองนำไปสู่การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจนการมีวิถีชีวิตอิสระ (Scherer, 1996: 128) สิ่งอำนวยความสะดวก ที่เหมาะสมกับคนพิการนอกจากตรงตามความต้องการแล้วต้องประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ คือสะดวกต่อการใช้งาน น้ำหนักเบาสามารถเคลื่อนย้ายและเชื่อมต่อกับอุปกรณ์อื่นได้ดูแลรักษาง่ายมีความปลอดภัยและน่าเชื่อถือน่าใช้และมีลักษณะคล้ายคลึงกับอุปกรณ์ที่คนทั่วไปใช้ (Scherer, 1996: 130)

การบริการที่จัดให้สำหรับคนพิการเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากที่สุดสำหรับคนพิการทุกประเภทเพราะถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนพิการ ที่รัฐต้องสนับสนุนและเปิดโอกาสให้คนพิการเข้าถึงบริการเพื่อสามารถพัฒนาศักยภาพและใช้ชีวิตได้อย่างมีอิสระมากขึ้น อาทิ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ การศึกษา การที่คนพิการได้รับรู้ถึงสิทธิที่ถึงมีของตนแล้วไปใช้สิทธิและได้รับสิทธิ ให้เข้าไปรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวกนั้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่ง ที่ช่วยส่งเสริมให้คนพิการมีความมั่นใจ ที่สำคัญคือการพึ่งพาตนเอง และการไม่เป็นภาระให้ผู้อื่น

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 เป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเรื่องการบริหารจัดการศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2553 ซึ่งรับผิดชอบในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยบริหารจัดการซึ่งเน้นการกำกับดูแลส่งเสริมและประสานงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบดูแลเด็กพิการทุกประเภทตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิตและอื่นๆ โดยบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษคือจัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) และเตรียมความพร้อมของคนพิการเพื่อเข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลคนพิการ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการ จัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และมีหน้าที่ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับคนพิการตามบทบาทหน้าที่ที่ทางรัฐได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการในรูปแบบที่เป็นลักษณะการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามรายการบัญชี (ก) ผู้ศึกษามองว่าหากได้มีการศึกษาอย่างจริงจังถึงการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ที่จัดบริการให้สิ่งอำนวยความสะดวกตามรายการ (บัญชี ก) แล้ว อันเป็นสิทธิประโยชน์ที่คนพิการพึงได้รับเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ดังนั้นจากสภาพการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงความเหมาะสมของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและเพื่อศึกษาประโยชน์และปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก จากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 เพื่อที่จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนา เปลี่ยนแปลงต่างๆ ภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ได้อย่างมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติราชการของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจากสภาพและปัญหาดังกล่าว ในการจัดเทคโนโลยีเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 มีปัญหาใหญ่ๆ ซึ่งพอสรุปได้คือ ภารกิจหลักของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 และกระบวนการบริหารจัดการในศูนย์การศึกษาพิเศษเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประโยชน์และปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 มีการวางแผนมีการกำหนดวิสัยทัศน์อย่างเป็นระบบ แต่การบริหารจัดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ยังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาให้ความสนใจ เพื่อทราบว่าความเหมาะสมของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกส่งผลต่อการพัฒนา

คุณภาพชีวิตคนพิการและเพื่อทราบว่ประโยชน์และปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิผลองค์การมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารองค์การต่อไปและผู้บริหารระดับสูงสามารถนำข้อมูลจากการศึกษานำไปกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคนพิการต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ
2. เพื่อศึกษาประโยชน์และปัญหาอุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกจากศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาการได้รับเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก คือ เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอย่างอิสระ ตามรายการบัญชี ก

การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คือ การปรับเปลี่ยนทางด้านร่างกาย ระบบการคิด การรับรู้เข้าใจตามศักยภาพของแต่ละบุคคล สุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์แข็งแรงถูกสุขลักษณะและจิตใจมีสุขภาพจิตดี ร่างกายแข็งแรง มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ร่วมกิจกรรมกับคนในครอบครัวหรือสังคมภายนอกและมีการดำรงชีวิตอยู่ได้ไม่เป็นภาระ มีทักษะด้านการช่วยเหลือตนเองได้และได้รับการยอมรับจากสังคม

ความเหมาะสมของเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก คือ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกหรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือเรียกว่า Assistive Technology เป็นหลักเฉพาะกิจ เฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกลุ่มคน โดยหลักการในการพิจารณา คือพิจารณาจากอุปสรรคหรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้น

เป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความต้องการจำเป็นของคนพิการกับสภาพแวดล้อม จะต้องช่วยลดอุปสรรคหรือข้อจำกัดดังกล่าวลง และจะต้องไม่เป็นภาระเกินควร ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวัน เพื่อการดำรงชีวิตอย่างอิสระ

2. ขอบเขตประชากร / ขอบเขตพื้นที่

ประชากร มีทั้งหมด 182 คน ประกอบด้วย 1.) คนพิการทางการเคลื่อนไหว จำนวน 57 คน 2.) คนพิการทางการได้ยิน จำนวน 2 คน 3.) คนพิการทางการเห็น จำนวน 11 คน 4.) ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลคนพิการ 70 คน 5.) เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องที่ให้บริการ 42 คน ที่เข้ามาขอรับบริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกประจำปี 2558 ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ซึ่งอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่าง ตุลาคม 2558 ถึง ธันวาคม 2559

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณภาพชีวิตคนพิการ** หมายถึง ความรู้สึกหรือความพึงพอใจในความเป็นอยู่ของคนพิการในด้านความสะดวกในการดำเนินชีวิตรวมถึงการดำรงชีวิตอย่างอิสระ และการร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. **คนพิการ** หมายถึง บุคคลที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ด้านร่างกายหรือสุขภาพ และทางการได้ยิน

3. **เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก** หมายถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอย่างอิสระ เช่น รายการพัสดุครุภัณฑ์ที่กำหนดตามบัญชี ก ในคู่มือรายการสิ่งอำนวยความสะดวกสื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2553 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ

4. **ศูนย์การศึกษาพิเศษ** หมายถึง ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่

5. **ประโยชน์ในการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก** หมายถึง สิ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการการส่งผลต่อการพัฒนาในทุกๆ เช่น ด้านสุขภาพอนามัย การศึกษา จิตใจ คุณธรรม ความพร้อมในการดำรงชีวิตในสังคม

6. อุปสรรคในการใช้เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึงข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในทุกๆด้าน เช่นความไม่เหมาะสมไม่พอดีไม่ตรงกับความต้องการของสื่อเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณที่มีจำกัดในการจัดหา การได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอเป็นต้น

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางวิชาการ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการกำหนดนโยบายและการวางแผนด้านคนพิการ

2. เพื่อเป็นข้อมูลไปประเมินความสอดคล้องการให้บริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกของการให้ความช่วยเหลือ เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินการจัดสวัสดิการที่ตรงกับความต้องการนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นไปได้แก่หน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์แก่คนพิการมากที่สุด

3. เป็นสารสนเทศพื้นฐานต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และยุทธศาสตร์ เพื่อการบรรลุผลเชิงการบริหารของภาครัฐและเอกชนในอนาคต อันเป็นการยกระดับมาตรฐานการทำงาน และคุณภาพชีวิตของคนพิการ ผู้การพัฒนาที่ยั่งยืนในทศวรรษหน้า